

עטרת עמרמה

לע"נ הגה"צ ר' יחזקאל אליהו בהגה"צ ר' יהושע הורוביץ זצ"ללה"ה

עטרת ראשינו ממשנתו של הרב אב"ד שליט"א

מי שהפריש חמשה סלעים לצורך פדיון הבן ובא אחר והזיק המעות האם חייב לשלם

מוציאין מידו, א"כ הדין נותן בדסקפ חוב פדה"ב והפריש ה"ס יכול הכהן לתפוס וככל ספק מתנ"כ דאם תפס הכהן את מוציאין מידו, וא"כ הא דכ' המהיר"ט א"כ בדסקפ חוב פדה"ב חייב להפריש דאין לו הפסד, קשיא טובא, דודאי אית ל' הפסד, דאם לא יפריש אין הכהן יכול לתפוס דאין כאן מום השבט, אבל השתא דהפריש המעות ושייכים מספק לשבט הכהונה, הדין דיבא ככל ספק כבוד וכדו' דמועיל תפיסה, וכדעהלא להפריש א"כ ל' גופי' בס"י פ"ב א"ר א"א סוד"ה ואין לומר.

ולכא למימר גרע מגולד וזכות תפיסה לא מקרי הפסד, הא ליתא, וכדוהכחונו בע"ה במ"א מוא דכתב מרן הכסף משנה ז"ל בפ"א מה"ל עדות ה"ד דראובן שה' לו זכות תפיסה במקומו של פדיון וכו' וזוהי תפיסה של ראונו והיזמו אותם חייבים לשלם דגם זכות תפיסה היו ממונו, יעושה'.

[ג] הגרע"ק ז"ל בתשו' קמא ר"ג כתב וז"ל, דגם במכירי כהונה לא מצינו רק בדבר בענין, דאין דבשעה שאומר הכהן ליתן לאחר עדיין ליתא למתנות בעולם, מכל מקום אחר כך כשנאו לעולם כמשי ליד כהן דמי ונותנם לאחר עוררו, אבל בפדיון הכהן דאין דבר בענין, ואף אם מפרש זה יהיה לפדיון, מכל מקום הא אין החוב דוקא על דבר זה, ולא יצא מרשות נותן עד דמטי לדידה דכהן, וכמו שכתב דמיוזר מעות שיהיה לעד החוב, לא נכנס לרשות המלוה ולא יצא מרשות הלוה בשום דבר עד דבא ליד המלוה, אין דלא רק המלוה ממכירי כהונה הא מחוייב ליתן לו'.

ונסתפקת' האם סברת הגרע"ק ז"ל א"כ רק דאם נימא כהמחנ"א ז"ל דהפרישה בפדה"ב ז"ל כלום הוא, אבל לסברת מהיר"ט ז"ל דבהפרישה ה"ס נעשה מות השבט, שפיר שייך בזה מזכיר כהונה, או דילמא, עיקר סברת הגרע"ק ז"ל היינו משום דליכא חוב ליתן דוקא חפץ זה, וא"כ גם לסברת מהיר"ט ז"ל דנעשה ממונו השבט, מ"מ אין החוב דוקא על מעות אלו.

ואם נימא מהצד הוראשון, ולסברת מהיר"ט ז"ל שייך שפיר מכירי כהונה בפדה"ב, יש לכאור בהוה אה דנקט מההיר"ט ז"ל בפ"א דכבודות את ע' דאיכא דין מכירי כהונה בפדה"ב יע"ש, ולדברינו ז"ל ל' נוחא מאד, דמההיר"ט ז"ל לטעמו אית להפרישה בפדה"ב נעשה ממונו השבט ושייך שפיר מכירי כהונה, ונראה בעיני' להכריח מסברא כהצד הוראשון, דדברי הגרע"ק ז"ל א"כ רק אם נימא דהפרישה בפדה"ב לא נעשה ממונו השבט, דהנה נראה דסברת הגרע"ק ז"ל דבפדה"ב ליכא דין מכירי כהונה איתא שפיר רק לדעת רש"י א"כ בגיטין ל' א' ו"ה במכירי, טעמא דמכירי כהונה היינו משום שאר הכהנים אסוחו ידעו דתפיהו מזה והוי כענין יאוש, אבל לדעת התוס' בב"ב קכ"ב ב' ד"ה אהא, דטעמא דמכירי כהונה היינו משום דהוי כהונה מועטת שאסור לחונו בו, הנה לפי"ו נראה דגם בפדה"ב איכא דינא דמכירי כהונה, דהא מתנה מועטת שייך נמי בדבר שאינו בעין, דגם מי שמבטיח ליתן מעות מתנה מועטת אסור לחונו בו, וכדמשמע מדברי הרמ"א ז"ל באה"ע" ס' ג"א ס"א יעו"ש, ומדבריו ז"ל דברכי משה ח"מ ס' של"ג א"כ לפי"ו מואדנתן להכי דדברי הגרע"ק ז"ל א"כ ש' רק לדעת רש"י ז"ל, א"כ לפי"ו כיון דההפרישה מכניסה המעות לרשות הכהנים ומסתמא עומד ליתן מעות האלו למכירי כהונה שייך בזה חסרת ארבע הכהנים ותיאוש מהו.

מיהו יש לכאור כונת דברי הגרע"ק ז"ל באופן אחר קצת, דככל מתנות כהונה במכירי כהונה הוי מבטיח ליתן להם כל מתנות הכהונה שפירשי' מנסוין, אבל פדה"ב אין זה מתפרש כמבטחה ליתן להם המעות סלעים, אבל כהמבטחה לקיים אצלם מצות פדיון הבן, וכן זה בטעמה ממונית, ולפי"ו דברי הגרע"ק ז"ל א"כ ש' רק לדעת התוס' ז"ל.

[ד] אמרי' בחוליו ק"ל ב' אמר בר חסדא המזיק מתנות כהונה או שאכלן פטור', וללישא קמא ילפי' מדכתיב 'זה', וללישא בתרא היינו משום דהוי ממונו שאין לו תובעין, וכן פסק הרמב"ם ז"ל בפ"ב מביכורים הי"ד. והשתא לפי"ו, לדעת מהיר"ט ז"ל הוי דהמפריש חמש סלעים לפדיון בנו נכנסו המעות לרשות השבט, א"כ המזיק מעות אלו פטור, ולא מבטיח דאינו חייב לשלם לרשות הכהונה, אלא גם לאכ המפריש אינו חייב לשלם דאין המעות שלו, ואע"פ ד"ג שהיו המעות, חייב עתה האב ליתן חמשה סלעים אחרים לכהן, מ"מ אין זה אלא גורם לממונו וקו"ל דלא כממונו דמי. ומעתה לפי"ו צ"ע א"ה דכ' המהיר"ט ז"ל ה"ל דבכל ספק חוב פדה"ב חייב להפריש מספק לדית ל' הפסד מונו, ולדברינו עתה צ"ע, דודאי אית ל' הפסד ממונו דאם אדם אחר יזיק הממונו או יוציאם לצרכי אינו חייב לשלם לו מספק, דשמוהו אית בזה המעות, חייב עתה האב ליתן חמשה סלעים אחרים לכהן, מ"מ אין זה אלא גורם לממונו וקו"ל דלא כממונו דמי. ומעתה לפי"ו צ"ע א"ה דכ' המהיר"ט ז"ל ה"ל דבכל ספק חוב פדה"ב חייב להפריש מספק לדית ל' הפסד מונו, ולדברינו עתה צ"ע, דודאי אית ל' הפסד ממונו דאם אדם אחר יזיק הממונו או יוציאם לצרכי אינו חייב לשלם לו מספק, דשמוהו אית בזה המעות, חייב עתה האב ליתן חמשה סלעים אחרים לכהן, מ"מ אין זה אלא גורם לממונו וקו"ל דלא כממונו דמי.

ועתה לפי"ו צ"ע א"ה דכ' המהיר"ט ז"ל ה"ל דבכל ספק חוב פדה"ב חייב להפריש מספק לדית ל' הפסד מונו, ולדברינו עתה צ"ע, דודאי אית ל' הפסד ממונו דאם אדם אחר יזיק הממונו או יוציאם לצרכי אינו חייב לשלם לו מספק, דשמוהו אית בזה המעות, חייב עתה האב ליתן חמשה סלעים אחרים לכהן, מ"מ אין זה אלא גורם לממונו וקו"ל דלא כממונו דמי. ומעתה לפי"ו צ"ע א"ה דכ' המהיר"ט ז"ל ה"ל דבכל ספק חוב פדה"ב חייב להפריש מספק לדית ל' הפסד מונו, ולדברינו עתה צ"ע, דודאי אית ל' הפסד ממונו דאם אדם אחר יזיק הממונו או יוציאם לצרכי אינו חייב לשלם לו מספק, דשמוהו אית בזה המעות, חייב עתה האב ליתן חמשה סלעים אחרים לכהן, מ"מ אין זה אלא גורם לממונו וקו"ל דלא כממונו דמי.

ועתה לפי"ו צ"ע א"ה דכ' המהיר"ט ז"ל ה"ל דבכל ספק חוב פדה"ב חייב להפריש מספק לדית ל' הפסד מונו, ולדברינו עתה צ"ע, דודאי אית ל' הפסד ממונו דאם אדם אחר יזיק הממונו או יוציאם לצרכי אינו חייב לשלם לו מספק, דשמוהו אית בזה המעות, חייב עתה האב ליתן חמשה סלעים אחרים לכהן, מ"מ אין זה אלא גורם לממונו וקו"ל דלא כממונו דמי.

המעות ליכא דין זכין, וכדכ' מהרש"ל ז"ל ביש"ש בקידושין פ"א ס' ג"ד, וליכא למימר דנפק"מ להיכא שאדם יזכה המעות לאבי הבן ובהו יפדה את בן חבירו דזה נחשב כאילו האב קיים המצוה וכדכ' הש"ך ז"ל בנקה"כ בירוד"י ס' ש"ה סק"א, דכיון דהמעות נעשו של אבי הבן לאו כל כמיני' להמזכה, ליתן המעות לכהן אחר כיון דאבי הבן אילו הי' פודה ממעותיו הי' נוטל המעות לעצמו, וז"ל.

נקטו נמי כהנים, והא דכ' רש"י ז"ל דהק"ו נצרך נמי לכהנים, היינו משום דרש"י ז"ל לטעמו אילו, למאי דהוכיח מההיר"ט ז"ל דבכ"ה חלל צריך הכהן ככורי ישראל דהם עצמם פטורים, וצ"ע נימא דיו לבא מן הדין להיות כדון, דהא ככורי ישראל כמדבר שפדו ע"י ככורי הלוים הוי כאילו הופרישו ואח"כ נפדו ע"י הלוים, וא"כ נימא דיו, וככורי הכהנים ימי ביבוע עכ"פ הופרישה.

מיהו בזה גופא יש דיוחא בככורי ישראל כמדבר היו כיען הופרישה ואח"כ פדיון, או דילמא לא היתה שם הופרישה אלא הותרה אמרה בככורי ישראל ששויים כמספרם ללוים נפדו ממילא, ולא נתחייבו בפדיון אלא היתרים על כ"ב אלף הלוים, וכן מסתבר, דא"כ בחמת הלוים שפדו פטור מהיר"ט דישאל, אם נימא דהוי כיען הופרישה ואח"כ פדיון, ה"ו מן הדין דבמת הלוים שפדו הפט"ח יאסור כהנא.

והנה מההיר"ט אלמו ז"ל הוציא הוה כהן חידושיו לכתוב. [א] כהונה אפריש ז"ל בה' זכיה ומתנה ס"ח כתב דדוקא בתרומות ומנות כהונה דמשעה שהפרישם נעשה ממונו כהנים ואין לבעלים בהם אלא טובת הנאה אין מוציאין מיד הכהן, אבל מעות פדה"ב דלא נעשו ממונו כהנים, אם תקפה הכהן מוציאין מידו.

וכתב מהיר"ט אלמו ז"ל ה"ל, דלמאי דהוכיח דעת רש"י הרמב"ם והרא"ש ז"ל דהמפריש מעות לפדיון בנו הוי המעות ממונו כהנים, א"כ שפיר מהני תפיסה בזה לאחרי שהופרישו המעות לצורך פדה"ב.

[ב] כתב מההיר"ט ז"ל ה"ל, דלמאי דעהלא דאם הפריש ה' סלעים נעשה ממונו השבט, א"כ בכל ספק חוב פדה"ב נהי דאינו חייב ליתן ה"ס לכהן דהמעות, מ"מ הא הוי גמי ספק מצוה באחריותא, וכיון דיכול לצאת ידי חובת המצוה אם יפריש ואח"כ יטול לעצמו, חייב לעשות כן, דאין לו בזה הפסד מונו.

וקשיא ל' דבבריו ז"ל קשיא גדולה, דהנה לדברי מההיר"ט ז"ל ה"ל דכשמפריש ה"ס לפדה"ב נעשה ממונו השבט, אם תפס הכהן אין

המצית העולה מהדברים

[א] יש להסתפק בהפריש חמשה סלעים לפדיון הבן אם המעות שייכים עתה לשבט הכהונה או דילמא הפרשה בפדה"ב לאו כלום הוא. [ב] אין להוכיח מהא דאם הפריש ואבד חייב באחריותם חייב ענין הפרישה, דמצינו נדר דאע"ג דחל הקדש על מה שהפריש חייב באחריותו, ואין להוכיח מדב"ע קרא דחייב באחריות בפדה"ב ומוכח בהפרישה מילתא היא, וז"ל דזה גופא ילפי' מקרא דלאו מילתא היא. [ג] יש להוכיח מ"מ הא הוי גמי ספק מצוה באחריותא, וכיון דיכול לצאת ידי חובת המצוה אם יפריש ואח"כ יטול לעצמו, חייב לעשות כן, דאין לו בזה הפסד מונו.

[ד] יש להביא הוכחה גדולה מהא דבעי' ק"ו לפטור כהנים מפדה"ב, ותיקשי למאי נפק"מ אז אין מוציאין מעות הפדיון מהכהן אבי הבן ליתן לאחרים, וליכא נפק"מ לתפיסה דאסור לכהן אחר לתפוס. [ה] וליכא נפק"מ אם אדם אחר יפדה בן הכהן מדין זכין, דהא ככה"ג שאין הכהן אב הבן מרויח המעות, ליכא זכין דאדרבא ליתן האב סלעים המצוה בעצמו.

[ו] מיהו יש להוכיח איפכא, דאם נימא דשייך הפרשה בפדה"ב, א"כ היאך ילפי' ק"ו ממה שפדו פטור ככורי ישראל ק"ו שחם עצמו פטורים, נימא דיו, דהרי מבדירי ה"י נמי כיען הפרשה ואח"כ פדיון מהפרישו ככורי ישראל והם נפדו ע"י הלוים, וצ"ע נימא דיו וכל כיון יתחייב ע"פ להפריש ה"ס להפריש ז"ל לפדיון בנו ויטול לעצמו.

[ז] המחנ"א ז"ל כתב דליכא ענין הפרשה, והמהיר"ט ז"ל הוה הוכיח מדברי הארומים ז"ל בכחן שחינו בן חלל דחייב להפריש. [ח] נכונת הוה חידוש מההיר"ט ז"ל דאם כהן יתפוס לאחר הפרשה אין מוציאין מידו, וזו חידוש דבכל ספק פדה"ב נהי דהממנ"ג, מ"מ חייב עכ"פ להפריש דאינו מפסיד מהו. [ט] וצ"ע, דהא מפסיד בהפרישתו דמכח זה נולד זכות תפיסה לכל כהן, וצ"ע א"כ הגרע"ק ז"ל חידוש דליכא דין מכירי כהונה בפדה"ב דליכא חפץ מוסרי אלא חוב מעות, ומההיר"ט ז"ל ז"ל ל' דלמצינו איתן איתא ענין הפרשה בפדה"ב ז"ל דהתוס' דמכירי כהונה היו משום מתנה מועטת, האם גם בזה ה"ו צ"ע א"כ דליכא כהונה כהונה. [יא] בהפריש מעות לפדה"ב ובא אחר והזיק, פטור, דמזיק מתנ"כ פדורט, ובגם לאבי הבן פטור דהא הוי אורח לממונו, ולפי"ו צ"ע בספק חוב פדה"ב דחייב עכ"פ להפריש ובא אחר והזיק האם יכול לומר לאבי הבן הבא ראי' דאתה התובע על אשמו שייך לשבט הכהונה.

בפרישתו ציונו הבורא ית"ש על מצות פדיון הבן ומצוות נתינת מתנות כהונה, והנה, פדיון הבן אפשר לפדות בכסף ובשזה סכף אבל אין פדיון בקרקעות עבדים ושטרות. ויש להסתפק באחד שהפריש חמשה סלעים לצורך פדיון בנו, האם המעות נעשו ממונו שבט הכהונה, או דילמא כיון דליכא חוב להפריש מעות מוסריים א"כ אין בהפרישתו כלום, דחייבא רמי אקרקפתא גברא ולא על המעות. ולכאור הצד דבהפרישה נכנסו המעות לרשות הכהנים, נראה בעיני' בנקדם דברי הר"ב ז"ל ב"ס קמ"א וז"ל 'ואשר שאלת למה תקנו ברכה לכהן בפדיון יונו מבשאר מתנות כהונה כשזכיה בהן, ל' דבשאר מתנות כהונה אינו עושה הכהן כלום רק שזכה במתנות משלחן גבוה אבל בפדיון אף על פי שאין עושה מצוה וכו' מ"מ זכה בהן ונותנו לאב בפדיונו'. [נהלה]

מוז דעת הפה"ג ז"ל הביאו הרמב"ם ז"ל בה"ל בכורות פ"ח ס' ע"ט דבכל פדיון הבן צריך להוסיף דומש כתיב מן פודה הקדש, ולפי"ו שפיר ז"ל דכיון דאיכא בפדה"ב ענין פדיון הבן מרשות שבט הכהונה, שפיר שייך בזה ענין הפרשה, וכדמצינו במשך חמור דל' יהודה דאסור בהנאה ופודה בזה, נותר הפרשה, נותר הכהן אלא בזה השעה אינו חייב לפדותו בשת אחר.

ואין לפשוט הספק מהא דתנן בכורות נ"א ז' דהפרישה ה' סלעים לפדה"ב ונאבדו חייב באחריותו, ואי נימא דכשהפריש החמשה סלעים נעשה ממונו הכהנים אמאי חייב באחריותו, ומאי שנא מתרומות ומעשרות וכדו' דהיינו חייב באחריותו, הא ליתא, דכל נדר שהפריש קרבן ואבד חייב באחריותו אע"פ דבהפרישתו חל קדושה על הקרבן, והיינו טעמא, משום דחייבא רמי בכתפ'.

ואין לפשוט הספק לאידך גיסא, מדאמר' בכורות נ"א ז' דבעי' קרא למילך דהפריש חמשה סלעים לפדיון בנו חייב באחריותו, ותיקשי, אם נימא דהפרישה בפדה"ב לאו מילתא היא מאי ס"ד דאינו חייב באחריותו. וז"ל דזה גופא נעשה מהפרישה לאו מילתא היא ילפי' מהך קרא, ולולי קרא הו"א דכשהפריש נעשה ממונו הכהן ואינו חייב באחריותו. אמנם אית' יש להוכיח, מהא דלא מצינו דמי שהפריש חפץ מוסרי והחפץ קיים, שוב לא יוכל ליתן ממונו אחר לכהן, ואי נימא דהחפץ שהפריש נעשה ממונו השבט, היאך יכול לפדות בנו בחפץ אחר או בע"כ אחרים. ודוחק לומר דמה שיכול ליתן מעות אחרים היינו משום דנחשב כלה החמשה סלעים שהפריש ונותן אחרים מתחילה וכו' ולקצוה"ו ז"ל בס"י קמ"ד לענין מעות עניים יעו"ש.

והנה בספ"ה דאין מצינו פלוגתא רבנן קמאי ובתראי ז"ל, ולא אזכיר אלא מקצתם ומה שיש לפלפל בעיני' דבריהם הק'.

מההיר"ט אלמו ז"ל בכורות פ"ח ס"ג הביא פלוגתא הראשונים ז"ל, אהא דאמר' בכורות פ"ח ב', 'איתמא חייב שמת והניח בן חלל, רב חסדא אמר להן חייב לפדות את עצמו רבה בר רב הונא אמר אין חייב לפדות את עצמו. כל היכא דמת האב לאחר שלשים דכולי לעומא לא פליגי דאין הבן חייב לפדות את עצמו וזכה אביו בפדיונו'. ודעת רש"י ז"ל ב"ה ח' שתיר, דהאב חייב להפריש חמשה סלעים ואח"כ נוטל לעצמו כיון דכהן הוא, וכ"כ הרא"ש ז"ל המובא בשיטמ"ק ז"ל, אבל מדברי התוס' שם ד"ה הבן מוכח, דאין הבן צריך להפריש חמשה סלעים, וכן להדיא מדברי התוס' היצוניות שהביא השיטמ"ק ז"ל.

וכ' מההיר"ט ז"ל לכאור מלוגותה, דדעת התוס' דההפרישה בפדה"ב אין לה משמעות כלל, ולפיכך כיון דהאב הוא הנוטל לעצמו חמשה סלעים א"כ הפרשה ממה תולעת בהפרישה, אבל ש"ו והרא"ש ז"ל ס"ג, דגם בפדה"ב הפרשה מילתא היא, וא"כ כדי לפטור חוב הבן שהוא חלל חייב להפריש ונעשה המעות ממונו השבט, וממילא נוטלם האב לעצמו דכהן הוא, יעו"ש. וקשיא ל' לפי"ו ח' קושיא עצומה, דלפי דבריו ז"ל ה"י לו להוכיח גמג' עורכה דכתיב חייב להפריש, דהנה בכורות ד' א' קאמר ר' דכהנים פטורים לפדות את כבויהם קמ"ו, אם פטרו את ככורי ישראל כמדבר, ק"ו שפירוט את עצמם יעו"ש. והיינו דלולי ק"ו ה"י דכהנים חייבים לפדות את כבויהם.

והשתא אי נימא דהפרישה בפדה"ב לאו מילתא היא, צ"ע למאי בעי' ק"ו, הא גם אז חייב הכהנים חייבים, ליכא נפק"מ בזה, דבלא"ה אינם צריכים ליתן החמשה סלעים לכהן אחר, וככל מתנות כהונה האם מוציאין מיד הכהנים עצמם. וליכא למימר דכהנים מפרשים לגמרי מלמדי' דזה אינו, ותיקשי הקט' ה"א מוציאין החמשה סלעים מרשות הכהן ונותנין להן אחר, זה אינו, דכיון דהבן הוא כהן אין מוציאין מנסוין לפדות אותו אע"ג דהוא קטן, וליכא למימר דבעי' קרא לפטור כהנים מפדה"ב, דלולי קרא נהי דהכהן עצמו אין מוציאין ממונו, מ"מ נפק"מ אם אב ואם וקדם את האב וקודם יום השחרור הם חמשה סלעים לכהן אחר מדין זכין, וה"ל דחל הפדיון והכהן האחר זכה בזה, ומכל מקום פטורים לגמרי מלמדי' דזה אינו, דבפשיטא דבכה"ג ליכא דין זכין, דאיהו זכות הוא לאב הכהן, דהרי מעות לא הויהו דבלא"ה אין מוציאין ממונו וא"כ המעות, ובודאי דבכה"ג האב הכהן רוצה לעשות המצוה בעצמו, וכשהוא גילה דעתו דרוצה בעצמו לקיים

יפה נדרשת?

בקושי מצליחים להנחין את הראש לאות שלום לבא מולנו, שמא או ודאי שאם בגדר 'אין שלום לרשעים אמר ה'.'
שמו ושמי!

***

ובואו נאמר כפתגם העולם שה'מחלוקת בנתה את העולם', מי זה נתן לנו לדבר סרה בהוגי הדעות, תופסי ספסלי בית המדרש? ואפילו אם נאמר שחשכו מהם מידע, או שהביאו בפניהם מידע כוזב, דבר שלא יכול להיות אף פעם בטוח, עדיין למה לברבר נגדם.

ואם נתפס צדיק לדעת אי אלו אנשים, אשר 'כרעו לבעל'. למה זה עלינו לפעור פה ולדבר עליו ובגנותו, להפך בסידור, למרר את חייו וחי בני קהילתנו, להציק לכל מי שעדיין לא ראה את סרטוני מעלליו באתרי האינטרנט, ה'אל כשרים'. למה, ריבוננו של עולם ל-מ-ה. בשביל מה זה חסר.

***

טוב אתם יודעים כבר מזמן, שאינני האדם הכשר הראוי לעורר בשער בת רבים על דברי רבות ו'נגיע הדור' למיניהם.

אלא שאמרנו חז"ל (ברכות דף סג.) **'בשעת המפורים כנס'** - כאשר אנו וראים מלינו מתפורזים, אנשים המליקים על ידי פלג גופם הימני הסובר בדברים מסוימים כרב זה, את פלג גופם השמאלי הסובר באותם דברים כרב אחר, איננו יכולים, אנו קטני המעש, לעשות סדר בבוקר ומבולקת זו.

אנו כי יכולים, אבל, **לכנס**, להתבונן פנימה בליבנו, לדעת מה מושך אותנו למחלוקת, מה מביא אותנו להפוך להיות נפט מצחין לתבערת אש מאוסה.

***

ובכן רבותי, שמעתי יהודי חכם הבחנה מעניינת. הוא אמר: 'מעולם לא ראיתי יוכוח המתגלה בשקט ובהאזנת דברים עד סופם. בוויכוח, תמיד ה'דיציבלים' גבוהים מאד, והאחד נכנס דבריו חבירו.

ולמה? משום שא' עצמו אינו בטוח בדבריו, הוא מפחד לשמוע את דעתו של ב' כי אז ש' תיפול דעתו הוא אף לפי תפיסתו, וכך גם מעידה התנהגותו של ב'.

נמצא איהו, שיוויחוק אינו עשוי להוכיח לשני כי שגה כמו להוכיח לעצמו - שזדוק הוא.

עד כאן דברי החכם. ולפי זה:

מחלוקת, מגיעה בגלל זהויה שנמצא בין הניצים. כאשר שני אנשים בדקים במטרה זוהי, אלא שאצל הראשונים התגבשה המטרה בסגנון זה ואצל השניים בסגנון אחר, והדושים הם כי דעתם התמזג ותשכח במשך הזמן, הם מקצינים את הדעה לכאן ולכאן, וכך נעשית

פרשה זו - פרשת קרח - יפה נדרשת במדרש תנחומא. ואנו צריכים תנחומים מרובים, שיתקיים בנו מקרא שכתוב 'יעבר אלוקים רוח וישוכו מים'.

לא, איננו נביאי הזעם יודעי חשבונות השמים או מחשבי קיצים היודעים בשל מה הטלטלה שעוברת על עולמנו. ואולם, בלי שום קשר נוכל לומר, שאם בעבר 'פרשה זו נדרשה יפה', הרי שבזמננו פרשה זו נדרשת, ואולי יותר מתאים 'נפשט' - בפשט ממש - יפה יפה, כל כך יפה עד כדי כיעור וגועל נפש.

מאז, מפולגים היינו כיתות כיתות. סיפור סאטירי מעיד על יהודי שנתקע באי בודד והקים בו שני בתי מדרש, באחד קבע את מושבו, ובשני הוא קבע את הסתייגותו - 'לכאן אני לא נכנס!'

ואולם במינונו, יצא הדבר מכלל שליטה, בגבול השיגעון, והרבה מעבר לגבול, עמוק עמוק באי איזון.

מואב ומדין עשו שלום ביניהם מפחד ישראל, כך גם מדינות אחרות, מלכים שרים ורוזנים, ואפילו 'ממשלות אחדות' של ימין ושמאל התאחדות סביב שרלוחן עגול אחד. אך ביננו, דומה שאפילו הנח חיצוני אין מקום לשלום.

מפחד באה לה קורונה, 'גבולות' ישנם שני מהלכים בין מקבלי ההחלטות, התאים ופוליטיים, הראשונים מבוססים על רעיון השלטון המערבי, והאחרים על סגנון השלטון המזרחי, כאשר גם הדעות בהלכה נחלקות לחלוף זהה, הראשונים אינם מבוססים לפסוק 'איתחזק סכנתו', כן מסיקים כך אלתר.

זהו. אז אלו שהם נגד 'גזירת הגיוס' המשתוללת ברחובות, היו צפויים להתגונן בפני זרועות הגייסים שעטרו על בתי הכנסת, פזרו את המתפללים באגרופים, והלחימו את דלתות הכניסה. אך ציפיתי שבזמן כזה הם ידברו בשבח אלו שעשו יד אחת עם ה'גייסים' ואולם השיארו את בתי הכנסת פתוחים.

משום מה: לא! בהודעה אחת הם קבלו על המטרה ותוך כדי בקבלת 'רובים' 'ביכנסת דתיים', ומבקשת ליטול שרש כפנסה.

'סוגרי בתי הכנסת' חוקו וכצויו רבותיהם הפכו לשופכי אש על ה'מתאספים'. 'נותנת הידיים' הליוז פתחים על 'מסירי המסכות'.

'עוטי המסכות' שחקו על משבתי 'האדוקים', 'המתפללים בחודי המדרגות' שעקו חוצה מרה על 'מצטרפי המרפסות'. וכשבאו לפעולות, יצאו בסך הכל פתיחת הישיבות בשעה טובה ומוצלחת, הפכו המה לכדורי מגרש, שקי בחטות בין אלפי קבוצות, עשרות אלפי רע קבוצות, ומלינו פרטיים, שכל אחד מתבצר בעמדתו ומתמרת על שכינו.

בית הלל ובית מעולם לא נמנעו מהליגנא אלו לאלו, ואנחנו

עטרת זקנים

ליקוטים נפלאים סתורת רבנו'ק מדו'קוב ז"ע

ויקח קרח בן יצהר בן קהת בן לוי וגו' (טו. א.)

וברש"י 'לקח עצמו לצד אחד', ותראה רמז, כי התיבות 'לקח עצמו לצד אחד' בגימטריא 'סטרא אחרא' (עם הפסוק).

האיש אחד יחטא ועל כל העדה תקפץ.

ותראה רמז כי התיבות 'איש אחד' (עם ב' תיבות) בגימטריא 'זהו קר'.

ואתה ובניך אתך תשמרו את כהנתכם לכל דבר המזבח ולמבית לפרוכת ועבדתם עבודת מתנה אתן את כהנתכם כו' (פח. ט.)

הנה עיקר עבודת הצדיקים להמשיך טובות על ישראל פרנסה וחיים וכל טוב, רק עכ"ז לפעמים צריכים לפעול מפלת רשעים כדי שלא יחריבו את העולם. והנה לכאורה האין הצדיק פועל כזה, הלא הוא רק כולו טוב והמשיך טובות. אמנם הענין על דרך שאמרנו ז"ל כל העולם ניזון בשביל חנינא בני, אשר על ידי הצדיק הולכין כל השפעות טובות, והוא עיקר החיות של כל העולמות, אם כן ממילא כשאנו רוצה ליתן מחלקו להרשע, ממילא יש מפלה לרשע.

וזהו 'ואתה ובניך אתך תשמרו את כהנתכם', היינו, שכל העבודות שלכם יהיה 'לכל דבר המזבח', להמשיך כל טוב, כי מביח' גימטריא זין, 'ולמבית לפרוכת', היינו, להמשיך תורה ועבודת ויראת שמים ופרנסה וכל טוב. ואם אתם תחיו הממשיכים כל טוב, אז ממילא תפעלו מפלת הרשעים לאשר לא נתנו להם מחככם. וזהו 'עבודת מתנה אתן את כהנתכם', כי איתא במדרש 'לקחת מתנות באדם', שלקח משה מתנה מהש"מ לדון בסיף בסנהדרין. והיינו, על ידי כהנתכם אתן לכם גם עבודת מתנה אחת לדון בסיף כנ"ל, וזהו 'הזור הקרב יומת'.

ועל כן מיוזם 'כהנתכם וזהו הקרב' יומת רשעי יתובת שם יהו"ה, שיהיו מסופק תיבות כי 'מלאכי יצוה' וישם לו נקרא שם חרבו של ש"מ כמגן בארם הלכות נחם (סימן תעג ט"ז) שיעל כן שופכי ט"ז פעמים מהכנס, ג פעמים אצל י"ד ושם ומתחת עש"י, פעמים אצל י"ד צפדיע' וכו', וג פעמים ב'צד' ע"ש באחי"ב, לרמוז על זה השם י"ד-י"ד, שבות מכיס הרשעים. וכן איתא בתקונים שחובל על קו"ה" של ה"ט נגד מילה פריעה מצד"ע עם י"ג בריחות שבתורו על המילה. וזהו אמר כבוד האמיר זוק"ל אשר יהו"ה יהוה ואיש תיבות ואת כל הרשעים ישידי' (תלמיס קמח) כו'. ועל כן מיוזם זאת תיבות כהנתכם וזהו הקרב יומת' להמשיך המתנה לדון בסיף לרשעים. ולהמשיך לנו כל טוב סלה.

ונחשב לכם תרומתכם כדגן מן הגורן וכמלאה מן היקב (יח. כז)

י"ל שהתורה מלמדת אותנו גודל כח התפילה, כי או"ל שלשה מפתחות ביד הקב"ה בלבד, והם: פרנסה וילדת ותחיה כידוע, הנרמז בתיבת 'מפת' ח' ר"ת 'תחיות מ'הים פרנסה חיים. והנה אותו של תחיות המתים יפתח לעתיד אבל אצל רוב פרנסה וחיים צריכים בכל דור ודור, ויש כח ב' ישראל ע"י תפילות לפתוח אותם שיערים, אף שהן ביד הקב"ה לבד. וידוע מדברי המדרש בפסוק ויקחלו י' תרומה - לרומם אותי בתפילתכם. גם רמזנו שם אשר 'תרומה' עולה 'קול תפלה'. וזהו: 'ונחשב לכם תרומתכם', היינו התפילה שלכם תהא חשובה מאד, כי כוחה לפתוח שיערים שהם ביד הקב"ה לבד, וזהו 'כדגן מן הגורן' וזהו מפתח הפרנסה... 'ומלאה מן היקב' רומז על יולדת ע"י שכתוב 'כעצמיס בטבן המלאה', והשוועה אל היולדת באה מן השם של 'עוננו ביום קראנו, ר"ת י"ב' כידוע לענות בעת צרה, וזהו: 'כמלאה מן היקב' אשר מפתח היולדת ג"כ נפתח ע"י תפילה.

(אמרי נועם)

לעטר פתורא

דרושים נאים לפרשת השבוע

אין אדם נחשד בדבר אלא אם כן עשאו

כתוב בפרשתנו - 'וישמע משה ויפל על פניו' ופרש"י מפני המחלוקת. והנה באבן עזרא כתב ע"ז דבר פלא 'ויפל על פניו - ברצונו, ויש אומרים כדרך הנבואות'. ולכא' כוונתו שמה נפל על פניו כדרך שאר הנביאים שכשאר היו מתנבאים היו נופלים על פניהם. אמנם דבר זה קשה להאמר, שהרי הוא לא שייך במשה אדון הנביאים, כמ"ש הרמ" (פ"ו מהלכות סידור התורה ה"ז) שחמש מלכות לבואות משה שאר הנביאים, הראשונה - שאר נביאים יתנבאו בחלום ובמראה שא"כ מרע"ה מתנבא והוא ער, השניה - שא"נ ע"י מלאך ולכן דוקא במשל וחיזה, מרע"ה פה אל פה ולכן תמונת ה' יביט ללא משל וחיזה, שלישית - שא"ג יראים ונבהילים, מרע"ה עומד בשלום, רביעית - שא"נ אין מתנבאים בכל עת שירצו, מרע"ה מתנבא בכל עת שחפץ, וחמישית - שא"נ חוזרים אחר הנבואה לאהלה ולצרכיהם הגשמיים. מרע"ה פרש מן האשה ולא חזר לאהלה לעולם אלא נתקדש כמלאכים. וכבר העיר זאת בהגהות אבי עזר על האב"ע, שאצל משה לא שייך נבואה שכזאת שהרי גם הוומר אצלו היו מנוקח מכל סוג וטעם.

ונראה לומר בדברי האבן עזרא, שהנה ב' המעלות מתוך החמש קשורות אחת בשניה, שמעלת משה ופרש מן האשה היא אהבה וזאת המעלה שהיה מתנבא ועומד בשלום ולא נופל כחאר הנביאים, ששניהם שורשים מחמת שמש רע"ה יזכר את החומר עד תום, וכמו שאמר הקב"ה למרים ואהרן על שחשדוהו שפירש מן האשה, 'לא כן עבדי משה פה אל פה אדרב בוי', דהינו שכיזון שלא שייך אצלו חומר ולכן הדיבור איתו הוא פה אל פה, ולכן נכון עשה שפרש מן האשה. והנה איתא בגמ' מו"ק יח: אמר רבי ראובן בן איצטרובילי אין אדם נחשד בדבר אלא אם כן עשאו, ואם לא עשה כולו עשה מקצתו, ואם לא עשה מקצתו הררה בלבו לעשותו, ואם לא הררה בלבו לעשותו ראה אחרים שעשו ושמה. ומקשה הגמ' - 'ויקראו למשה במחנה לאהרן קדוש הו' - רב שמואל בר יצחק אמר מלמד שכל אחד קינא לאשתו ומרשה, ומרצה הגמ' - הנהם משום שגאיהו לא דעבדו. דהינו שחשדו כלל ישראל במשה עם נשותיהם, והרי יתנו לראי נחשדו לאהרן, ודוחה הגמ' ששם היה זה מתוך שגאיהו וממילא אין זה בכלל מי שחשדו בו ויש בו.

והנה היה מקום לחקור, מניין ידעה הגמ' מסברא שמשו רבינו באמת לא שייך בזה החטא, האם מחמת מעלתו האישית שפרש מן האשה אבל בשאר הנביאים שפיר היה שייך לחשוד כיוון שלא הגיעו למעלת משה ואף שאר הנביאים לא שייך לחשוד שמשו. והנה כתב מ"ז המאירי - לעולם זולת אדם שלא יביא עצמו לידי חשד ולא יסיפק לו היותו נקי מפעולות הרע מהשם לבד אלא שיהא נקי מה' ומישרא. ודרך חשבה אמרו אין אדם נחשד בדבר וכו' ואם לא הררה בלבו לעשותו ראה אחרים שעשו שהוא שחפץ, והוא כדון סברא של תיקון העולם וכל מחמת מעלתו האישית של משה. וא"כ י"ל לזו כוונת האב"ע ושמה לומר 'והתענה גופו והתענה טעמו לשמועת אותן העברות ומה יקח בשעשית' ומה 'יצא מכלל זה כל שחושדין אותו מחמת קנאה או טנאה שאם לא כן לא הנחת בן לאברהם אבינו, וכבר ידעת על אדון הנביאים שחשדוהו הסכלים מחמת קנאתם, עכ"ל. ומבואר מדברי המאירי שכל מה שלא תקף הכלל שאין מי שחושדיהו בו ואין בו כלפי מי שחשדוהו מתוך קנאה או טנאה זה רק בגלל שאם לא כן לא הנחת בן לאברהם אבינו, והוא כדון סברא של תיקון העולם וכל מחמת מעלתו האישית של משה. וא"כ י"ל לזו כוונת האב"ע שכתב שבאותה שעה שנתנבא נפל על פניו כשאר הנביאים השייכים בחומר, להורות שלא מפני מעלתו האישית ניצל מאותו חשד אלא מפני תיקון העולם ואף שאר הנביאים לא שייכים בזה, שאם לא לא הנחת בן לאברהם אבינו, ודיק, ורק שצ"ע מניין להם לאב"ע ולמאירי לפרש כן, ואולי באמת היה זה מפני מעלתו של משה.

עטרת המקרא

באורים בפרשה בדרך הפשט

עבודת שזר חייב עליהן מיתה

יומא כד, אמר רב ד' עבודות זר חייב עליהן מיתה זריקה, והקטרה, וניסוך המים, וניסוך היין (א"ע"פ שכולן מוחרר עליהן זר, אין חיוב מיתה אלא ב'ד' אלו), ולוי אמר, אף תרומת הדשן, מ"ט דרב - דכתיב ואתה ובניך אתה תשמרו את כהנתכם, לכל דבר המזבח ולמבית הפרט, ועבודתם עבדת מתנה אתן את כהנתכם והזר הקרב ימות, עבדתם מתנה - ולא עבודת סילוק (שאתה מסלק ומסיר מהמזבח, כגון תרומת הדשן), ועבדתם - עבודה תמה, ולא עבודה שיש אחריה עבודה (כגון קבלת הדם, והולכת הדם, שיש אחריהן זריקת הדם, אבל זריקה - עבודה אחונה שבדם, וכן הקטרה, וניסוך היין והמים), ולוי, אמר קרא ולמבית לפרכת ועבדתם - מבית לפרכת הוא דעבודת מתנה ולא עבודת סילוק, אלא בחוץ - אפילו עבודת סילוק ע"כ, ולדעת לוי יוצא, דבעבודת פנים אין חיוב זרות אלא בעבודת מתנה ולא בעבודת סילוק (כגון הוצאת כף ומחטה), ואילו בעבודות חוץ זר חייב אפילו על עבודת סילוק (תרומת הדשן), וזה תמוה דציבא בארעא גיורא בשמי שמיא.

והנה בגמ' שם כז: איתא, וכי יש לך עבודה שכשרה בלילה וזר חייב עליה מיתה, ותמהו התו"ם, מנין לנו שאין כאן פסול מיתה לפי שהיא כשרה בלילה, הא גבי זר הקרב יומת לא

עטרת ודיבון

תחקירים בפרשת השבוע

פרשת הקטורת

ויקח אהרן כאשר דבר משה וירץ אל תוך הקהל והנה החל הגוף בעם ויתן את הקטרת ויכפר על העם: ויעמד בין המתים ובין החיים ותעצר המזבח:

כתב המבי"ט בספר בית אלוקים שער התפילה פט"ז, ורואי לירא וחדר דבר המעט לכבות תחלת המגפה בצדקה המצילה ממות, ותשובה ועמישים טובים, ויחשוב בעצמו כשעבר כבר חמת המגפה, שואלי הוא היה מאותם שנגזר עליהם מיתה אם לא היו בורחים מהמדינה, והושם גלותו וטלטולו חלף מיתתו. ובתוך זמן המגפה, יחוש שגא הוא מאותם שנגזר עליהם מיתה אף אם ינוסו או יתחבאו. וירבה בתפלה וצדקה ותחנונים לפני האל יתברך בתשובה ועמישים טובים, ואומרים בכל יום פטום הקטרת בקר וצהרים, כי הוא מסוגל לענין הדבר, וכמו שמצינו (שבת פ"ט) כשעלה משה למרום שכל א' מהמלאכים מסר לו דבר שגא' עלית למרום שביט שבי לקחת ממונת באדם, ואף מלאך המות מסר לו דבר שנאמר (במדרש י"ח) ויתן את הקטרת ויכפר על העם וגו' ואי לאו דיבה ליה מנא הוה ידע, וכיון שהקטרת מוכר על העם בזמן המגפה, כמו כן קריאתו יועיל, על דרך (הושע י"ד) ונשלמה פרים שפתינו וכו' ולכן ראוי להיות האדם וריו ושוכר בהתפללו ברבים כי הם מוכנים ליציל מחמת הדבר, כי מלאך המות בין עשרה מישראל צדיקים הוא דמיון החלבנה בסממני הקטרת שאין לה יכולת להבאיש ריחה כנזכר.

וממשך המבי"ט ומחדש חידוש גדול וז"ל, ואפשר כי בזמן המדקש כשהיה הווה ענין המגפה, שהיה כ"ג מקטרי קטרת לכפר על בני ישראל לבד קטרת בקר וערב, ולא היתה ביאה ריקנית אלא לצורך עדת בני ישראל, ומסיים, אבל בלי ספק שאפי' קריאת הקטרת מועיל בזמן המגפה כמו שזכר.

והנה כבר פשט המגנה בכמה קהילות ובתי כנסיות שכונתים פרשת הקטרת על קלף ובכתב אשורית. מאידך, מציינו מגדולי הפוסקים שערערו בדבר.

מקור העניין לכתוב פטום הקטרת על קלף הוא בדברי ספר 'סדר היום' (תמו משה בן מכה שיהיה חי בצפת סמוך לתקופת האר"י) וז"ל, וענין הקטרת הוא ענין גדול לבטל כל נגע וכל פגע רע וכו' החושש עליו ועל נפשו ראוי להשתדל בכל עוז בענין הזה ולכתוב כל ענין הקטרת בקלף כשר בכתבת אשורית ולקרות אותו פעם אחד בבקר ובערב ככוונה גדולה, ואני ערב. והובאו דבריו במקור חיים לבעל חות יאיר ז"ל וכן בכפ החיים בס' קלב.

והנה בגמ' גיטין דף ט. נסתפקה הגמ' אם מותר לכתוב מגילה לתינוק להתלמד בה, ופרש"י, פרשה לבה של תורה או שתיים, והגמ' שם מבארת דהספק הוא אפילו למ"ד תורה מגילה מגילה נתנה מ"מ אחרי כשבסוף דבר חוברה התורה לולה להיות אחד. וכתב הרא"ש דרואי לפסוק כמ"ד דאסור לכתוב מגילה לתינוק משום דכן הוא דעת ת"ק בברייתא המובאת שם וגם רבא אמר כן בסוגיא התם. וכן פסק הרמב"ם בהלכות ס"ת פ"ז ה"ד מותר לכתוב התורה לן חומש וחומש בפני עצמו ואין בהן קדושת ספר תורה, אבל לא יכתוב מגילה בפני עצמה שהיה בה פרשיות, ואין כותבין מגילה לתינוק להתלמד בה, אמנם הר"ף פסק דמותר והארי"ה המפרשים בדעתו. והב"י כתב, דימי האמוראים לא היה כ"כ חסרון פסוקים כמו בזמן הר"ף, ומשום הכי אין על גב דהיה ורבה לא חשו למאי ולא אפשר, היינו מפני שהיו להם ספרים על מה שיסמוכו בדוחק כגון ללמוד ד' או ה' בספר אחד, ובימי הר"ף לא היו להם ספרים אפילו ללמוד א' בספר אחד ואם היה אסור להם לכתוב מגילה היו מתבטלים ונמצאת התורה בטלה ח' ומפני כך סתם וכתב להתייר משום עת לעשות לה'. ולדינא, פסק השו"ע בס"י רפ"ט כ"ד כדעת הרמב"ם דאסור לכתוב מגילה להתלמד בה, וכתבו הש"ך והט"ז שהמנהג פשוט בין המדינות להתייר משום עת לעשות לה', וכתב הט"ז, ותימה על רמ"א שלא כתב על זה כלום, אבל מ"ן היתר אלא כ"ד להתלמד בו משום עת לעשות לה' וגו'. אבל אותן שכותבין פסוקים על הכותל לאיזה סימן טוב לאו שפיר עבדי דתורה חתומה פתוחה, והביא המשנ"ב דין זה בס"י תרל"ח ס"ק כ"ד לנבי שחית פסוקים בטובה. והחזו"א או"ח סי' ס כתב, והנה דין זה משתנה לפי המקום והזמן שהרי לא מביאי לן אלא עד כמה מקרי עת לעשות ואם נחלקו חכמים ראשונים במקומם בזמנא אין ראיא לדורות וסיים דפסקו האחרונים כהר"ף.

והתשב"ץ בס"י ב כתב כמה דרכים שאפשר להתייר בהם כתיבת מגילה וז"ל, אבל מה שאפשר להתייר בזה הוא, שיכתוב התיבות חסרות בסופן, כגון וי, וידבר, אל משה לאמר דבר אל / בספר מופיע ב' או חבורים / או באבגמגייתו כגון ברש"י"ח בלא אלף או שיכתוב התיבות מלאות לאמור משה אהרן דכה"ג לאו ספר מקרי אלא אגרת. או שיכתוב האותיות קטועות כמו שנהגין לכתוב האזכרות באוסודים ה"ה חסרת הרגל האינני או האלף והלמ"ד מחבורות, וישנה כל האותיות שיינו זה עד שלא יהיו ג' תיבות מסוכות בלי שינוי באחד מן השנויים שהזכרת, או יכתוב בכתב מאש"ך שריון מ"ב"ג ולא יכתוב בכתב אשורית.

ולפי כל האמור לכאורה צריך להיות הדין דאסור לכתוב פרשת הקטרת על קלף ובדיו כספר תורה, וכן דעת הגר"ע יוסף זצ"ל. ובספר תשובות והנהגות ח"ד סי' יח כתב, כאן שגדולי עולם זצ"ל מעידים שכתובי הצאלה עושר כשנכתב בכתב אשורית בדיו ובקלף, נראה שמותר דאין קיימא לן כהר"ף משום עת לעשות מותר בכל ענין וכמואב פת"ש. וראיתי מעידים, שבביהכ"ס לדעתן כפרת פרשת הקטרת על קלף גדול לציבור המתפללים, ובהסכמת הגר"ח קנייבסקי שליט"א.

כתיב יום, י"ל דפשיטא ליה שאין עבודה חשובה אלה של יום וביום צוותו כתיב, לחייב עליה מיתה. ולמדנו מדבריהם דכדי לחייב זר צריך שתהיה עבודה חשובה. ומסתבר דגם הא דבענין עבודה תמה ועבודת מתנה לחיוב זר, שייך לטעם זה, דעבודת מתנה ועבודה תמה חשיבי טפי ולכן לא מיחייב אלא באלו. ולפי"י דסבר לוי, דענין מפני חשיבות המקום, אין מקום לעבודת סילוק, אולם בחוץ אף עבודת סילוק יכולה ליחשב כעבודה חשובה. דלפני המלך רק שרות ממש נחשב כעבודה, אולם בחצר המלך גם הכנות יש להם חשיבות.

ועניין ברמב"ן כאן שכתב וז"ל, והנכון בעיני, שיאמר ועבדתם - עבודת כהונה, ואינה לכם עבודת שעבוד כעבודת עבדי המלכים, אבל עבודת מתנה - גדולה נתתי לכם בה לכבוד ולתפארת מאתי, דענין שדרש למשחה, לגדולה, כדרך שהמלכים אוכלין, ולפמ"ש יוצא, דמה שלמדו מכאן רז"ל דחייב זר הוא רק בעבודת מתנה, גם שייך לפשט המקרא, שכן הסיבה שחייב זרות הוא רק בעבודת מתנה ועבודה תמה, הוא מפני שרק עבודות אלו הם עבודות חשובות.

עטרת הסידים

מושגת החסידות על פרשת השבוע

מחלוקת קרח ועדתו

פרשה ז'ה יפה נדרשת בכל עת וכל שעה, באשר לדאבוניו עדיין השטן מרקד ביינו להלין על ה' ועל משיחו, ומאיך לימודי המוסר ודרכי העבודה חיים וקיימים לזמנינו אנו, ביותר בלאו דאיסור החזקה במחלוקת ואחדות ישראל ובמיוחד בסוגיא הנשגבה של אמונת חכמים (הבט נא ידידי וראו דברתי קוש מלכות בספר"ק "באר מים חיים" בפרשתינו, לאחר שמרחיב כעונם שיוח בחיוב דבקיאת אשר מקור החיות ואור העליון הנשפע על האדם מייסויתו לעבודת ה', ונו לאחר שהאדם מתמלא בחכמה אלא לו לסחוט את המקור מים חיים ולהתנתק מהשרוש, ובמקל לשנוי "למור שהתפלג והתחלק עצמו מהצינור שלו משרוש נשמת משה למור שהוא אינו צריך אילו עוד לקבל חיות ואור החכמה על ידו, ועל כן ירדו שאול חיים הוא וכל הנפשלים אצלו כי אחר שנפגלו לקבל חיות חדש על ידי פקט הדור מקור הקדושה נפלה נשמתו לשאול תחתית ונגרד גוף אחר שנשמתו שמה ... ועל כן יחס החיוב בן ציהר בן קהת בן לוי למר בן גם וכותב אבותיו שהיו צדיקים גדולים על עמדה לו בעת החלוקה מצינור שורש משה כי לא היה יכול לקבל חיות בלתי צינור מהמקור ... ועל כן מבואר בספרי חכמי אבות כי עתיד קרח להתנקט בלתי בסוד צדיק במקור יפ"ח ס"ת קרח, כי אחר שמתחרט עם על החלוקתו ורוצה להתלבט בכתב על ידי צינור משה רבינו ע"ה הנה על ידי זה יקבל חיות חיה ויהי עוד לנצח לא יראה השחת".

ובגדול כח הצדיקים לטהר ולצרף נשמתו על ישראל, אשר זהו היה כוונת משה רבינו ע"ה באבירו 'בוקר וידוע' כי בלילה יתקו ויתקו אהרן, וי"י באבירו יוסף בשם הר"ק מאפסא ז"ע וגם בשם הר"ק מקאניץ בעבודת ישראל ... וכל ספרי הקדוש תילת נפש בעניני דת - בכל מקום שהוא ובפרט בפרשתינו, ובספר הק' "עשרת הדיברות" כדרכו בקדוש מאר מפלס נתיב ישר ואמת בסוגיא דא, דברים חובבים להבנות אף המתחיים וערים כותותן סמיני, והכס לב קובע לעצמו בקביעות לימוד בספרי רבו"ק "אמרי נועם" "עשרת ישיוע" אשר הם הפתח והשער לכל בר בורב המתפתח על עשרי החסידות.

הבה (כל-י' רבה) לשון הנה והזמנה לדבר הוא, ורשי מלייתא א- נדרה) הכרמיים לטקוט בשושינם מהני מילי מעלייתא יסודי החסידות ולקושי העבודה התמה אשר יעבוד בהם האדם את קונו, אם כי בעיקרי הדברים והפרך בה להסתעף הימנו ענפים ועלים רבים.

גאווה ושטות בשלמות עצמו. כל נביא מתנבא בסגנון שלו הגז השווה שבהם, שהגאווה בולק היא האבן הגינף שהעבירנו על דעתו, וכמו שמפורסם מהרה"ק בעל "ישמח משה" שעינו השטות" היינו שטעה והבחין רק בגדולת הבורא" ולא בשלמות עצמו אשר לכן יש ב' עיניים כמואב מהרה"ק הר"א מליעוסק ז"ע, ורביה"ק בעל העטרה"י פירש: לכן אתה וכל עדתך הנועדים על ד', ע"ל בסמוך מלשונם (מנחת ס"ב), היינו שכל ענין מחלוקתם שאלו ש' מדמים בלבבם שקרובים אתם י"ל, אולם ואהרן מה הוא, שהוא בחינת אפס איתן ואין בעיני עצמו ומאן דאיהו זעיר איהו רב. ודו"ק כי קיצרתי.

חלק על עניני אמונה / אמונה ע"פ חקירה. עוד מהלך מציינו בספר"ק שקרח פסקם בעיניו הטבע, אשר אין מקרה בעולם כלל והכל בהשגחה פרטית מיוחדת אליו, וממילא אין שום מקום לקנאה שנהא ותחרות, כפי אשר מרחיב הר"ק משטרונביץ ז"ע בעל באר מים חיים ז"ע במתק לשונו וחבל שטש נזכר להביא כל לשון קדוש.

וגם רביה"ק בעל העטרת ישועה ז"ע כדרכו וכדרך כל הצדיקים המגנינים את אלו הסרים מדרך האמונה הצרופה באמונה פשוטה בלי שום חקירה, וקרח הלך מצד החקירה לחקור טעמי המצוות, (ע"כ שאל טלית שכולה תכלת כו' וכדומה דברים כאלה, ואפי' שאין לחקור טעמי המצוות רק נראה ששטותו היתה מפרה אדומה דבאר שמה חקק שיהי שרות להורו, ומחוייב דאין שרות להורו על טעמי המצוות בכלל ובכלל המצוות מותר אחרי טעמי המצוות

ויוכל לילך ולחקור בחקירות, וזהו פרשת פרה אדומה ראה). עיי"ש ש"ך אך שצועק במר ליבו אחד ממני פעמים הרבות 'והנה בעוה"ר אנו רואים שכל מי שלומד תנ"ך הרבה נזרקה בו צד מינות, וכמו שפירש רש"י על מנעו בניכם מן ההגיון (ברכות כח: ברש"י ד"ה מהגיון), וענין צ"ח מה שצ"ח ע"ז עוד בימיו, ועל אהת כמה וכמה בעוה"ר בזמננו שהצליח מעשה שטן בזה ללמד נערי בני ישראל תנ"ך ועי"ז מנעו מללמוד דברי תלמוד המאריים עינים ומדריכים את האדם בדרך הטוב", (י... והוה מה ראה לחלוק בטענות כאלו, ראה ששילת גדולה, הינו, שהבית ולמד הרבה בתנ"ך הנקרא שלשלת כמו שאמרו חז"ל אוריאן תליתא כו' שהוא משולש תורה נביאים כתובים, ועי' שר' עסוק תמיד בהאי שלשלת כלבד וינסה ויליה עי"ז נזרקה בו לחקור טעמי המצוות והחלוקה על משה רבינו ע"ה...).

הלך בגדולות ונפאלות ממנו. עוד מהלך מציינו להרה"ק מצאנו בעל הדברי צי"ע ז"ע אשר קרחוהו לילך במדרגות לא לו ורצה להתעלות יותר ממה שמועד לו, וכבר ידוע מה שפירשו צדיקים בפסוק 'ולא תעלה במעלות על מזבחי אשר לא תגלה ערותך עליו', וענין בליקוטים לספר"ק 'אוהב ישראל' פרשת ויקרא דברים ברורים ותחיה נפשך.

זהירות בדרכי החסידות. הרה"ק בעל בני יששכר ז"ע מלא וגדוש דבריים נפלאים בפרד"ס התורה, ומאריך דבריו הק' אודות השמירה יתירה לבלתי להיתפס בעצת היצר המתלבש בדרכי החסידות אשר על ידה בניקל לו יותר להכשיל בפני ח"ו, ואשר על זה יתפלל דוד המלך ע"ה 'שמרה נפשי כי חסיד אני', עיי"ש באריכות, וכן מבאר כע"ז שרק טעה במה שהיצר דימה מעשה עבירה למצוה (וכמו שנודע מקדושת לוי' בפסוק 'הצילנו נא מיד אבי ומיד עשי - דהיינו אותו עשו שמתלבש בצורת אחי) וכמו שאמר מרן אור שבעת הימים הרבי"ש טוב בדי' עי"ע שחית משום מאי מחייב משום צובע, ודו"ק.

...

היכן הוזכר שמו בהתייחסו על הדוכן. פרק נפרד בפרשתינו הוא ענין היחוס, עליה הרחבנו בעבר ריעה נפרדת, אשר כבר נודע דבריו השגשגים של הרב"ר ב' אלימלך ז"ל בגדול מעלת היחוס "שורש הדבר שזכות אבות הוא דבר גדול ועומדת לו לאדם בשעה שהוא רוצה לעבוד את ד' שיהיה לו סייעאט מן השמים לעשות המצות בשלמות" אשר מקובל בפי חסידים אשר דברי תורה זו אמרו בעת אשר מרן רביה"ק מפראשיץ ז"ע בא להסתופף בצל קדשו ואין כאן מקום להרחיב בסיפור הידוע, אולם אין בית מדרש בלא חידוש, מהיכלא דמלכא רביה"ק בעל העטרת ישועה ז"ע, יסוד עצום ונשגב בקדושת יחוס ישראל השייכת לכל איש באשר הוא.

וזל"ק: בפסוק "בכורי כל אשר בארצם אשר יביאו לד' לך יהי" כל טהור בביתך יאכלנו". "הנה אם האדם מקדש א"ע בשעת היחוד ונעשה בקדושה וטהרה אז הנוגלים ממנו מיוחסים אחריה כמו שאמרו חז"ל אין השכינה שורה אלא על המיוחסים שבישראיל וכן הוא אומר להיות לך לאלקים ולזרעך אחריך, בזמן שזרעך ניכר אחריך הקב"ה הווה לך לאלקים וכו', ובאם ח"ו אין הדבר בקדושה, אז כחו היוצא ממנו נקראים נגועי בני אדם ר"ל ואינם מיוחסים אחריה. עיי"ש כיצד מרומז במקרא קודש.

הרה"ק רבי נחמן מהארדענדקא זי"ע ב' תמוז תקכ"ה

ע"כ מתוך הספר "נאמנים ונחמדים".

ארי עלה מבבל

בערוב ימיו, בשלהי שנת תקכ"ד, עלה רבי נחמן מהארדענדקא עם קבוצת מרעיו, תלמידי הבעש"ט הקדוש, לחונן את ארץ חמדת אבות, והוא השתקע בעיר טבריה, שם נסתלק כעבור כשנה, ביום ב' תמוז תקכ"ה, ומנוחתו כבוד בבית העלמין העתיק שבטבריה.

מתקופתו זו בארץ הקודש לא ידוע הרבה על רבי נחמן אם כי נשתמר סיפור על התנהגותו ועל אודותיו בפי תושבי טבריה, אשר פורסם על ידי הגה"ק רבי משה קליערס - רבה של טבריה, בספרו "טבור הארץ" (טבריה תרס"ו) וזה לשונו:

"ושמעתי מזקנים שבעת שישב פה היה בהצנע לכת. שאשכנזים עדיין לא ישבו אז בטבריא רק ספרדים. והם לא ידעו מגודל קדושתו, רק החזיקוהו לאדם כשר, רק אחר כך נתגלה על ידי סיבה, שבשנה אחת היתה עצירת גשמים עד מאד, וציווה הרה"צ ר"ן הנזכר, שילכו למערת ר' חייא ובניו להתפלל שמה על הגשמים. וגם הוא הלך עמם. וציווה להם, שיקחו עמהם בגדי חורף למחסה מזרם וממטר. והיה אז יום חם וצח כעצם השמים לטוהר, הם יצאו מן העיר לילך למערת ר' חייא ובניו זיע"א ובגדי החורף בידם. ואז עמד בשער העיר שר ושופט העיר, וכראותו שהם הולכים ובגדי חורף בידם, צחק מהם הרבה. ירק בפניהם ואמר, שאם יחזרו להעיר ולא ירד הגשם, ירמוס את הרה"צ הנזכר תחת כפות רגליו. הם הלכו לדרם למערת ר' חייא ובניו, ושפכו שיחם נוכח פני ה', והשמים נתקדו בעבים וירד גשם שוטף עד מאד, ולולא שהיה להם בגדי החורף, לא יכלו לבוא העירה. וכאשר חזרו העירה המתין להם בשער העיר שר ושופט העיר הנזכר, ולקח את הרה"צ הנ"ל והרכיב אותו על כתפיו ונשא עד תוך העיר, והעיר טבריה צהלה ושמחה על הגשמי רצון וברכה שירדו, וגם כי נתקדש שמו הגדול ית"ב, וכל הנכרים אמרו מי כמוך באלוקים ומי כעמך ישראל".

זכותו תגן עלינו ועל כל ישראל, אכ"ר.

טוב וסיפרה לפניו את כל הקורות איתה. אמר לה הבעש"ט הקדוש: "איך האב פאר איהם מורא" (הני מפחד ממנו). בפעם אחרת, נכנסו יחדיו רבי נחמן וזוגתו הרבנית אל הקודש פנימה, אז שאלו הבעש"ט הקדוש על התנהגותו זו. ונענה רבי נחמן ואמר: "אספר לרבינו את האמת, ראיתי ברוח הקודש, כי כאשר תלד אשתי בן זכר יגיע זמנה להיפטר מן העולם, ועל כן דוחה אני אותה כל הזמן, למען יאריכון ימיה על האדמה, לאורך ימים ושנים..."

"למרות זאת" - התחננה האשה 'קיים נא את ההבטחה במהרה, ואל תעכב אותה למען אריכות ימי".

קיבל רבי נחמן את הסכמתה, ואכן כעבור תקופה ילדה במזל טוב בן זכר, ויקרא שמו בישראל 'שמחה'.

לאחר לידת הבן ידעה היולדת הצדקנית כי יגיע זמנה לעבור לעולם שכולו טוב, ותתחנן אל ה' מעומק לבה ובדמעות שליש, כי יחוננו אותה מן השמים בחודש נוסף עלי אדמות, למען אשר תוכל לשהות בצוותא עם עוללה הרך לפחות בחודש הראשון ללידתו, שיזכה להרגיש את קרבת אמו, בטרום ייתיים ממנה, ואכן תפילתה התקבלה, וקצבו לה מן השמים חודש ימים נוסף.

לאחר חודש נסתלקה אותה צדקנית מן העולם, ואז פתח ואמר רבי נחמן, בעלה הגדול והקדוש: "כמה חבל שלא ביקשה אותה צדקנית בתפילתה, לבטל כליל את גזירת הסתלקותה מן העולם, שכן בכח תפילותיה ודמעותיה בקעה היא את כל החומות שבשמים ממעל, וקרעה את כל המסכים המבדילים בין ישראל לאביהם שבשמים. כל השערים היו פתוחים לפניה, ואילו היתה מבקשת להאריך ימים ושנים היתה תפילתה עולה השמימה ומתקבלת לרחמים ולרצון..."

משגדל שמחה הבן היקר והגיע לפרק האיש מקדש, שידך אותו אביו עם הצדקנית מרת פייגא ע"ה - בתו של הרה"ק רבי יחיאל - והרבנית הצדקנית אדל ע"ה - בתו של רבינו הבעל-שם-טוב הקדוש זי"ע, ומהם נולד הרה"ק רבי נחמן מברעסלב, שנקרא על דמו של האי סבא קדישא - רבי נחמן מהארדענדקא.

בכל ביתי נאמן הוא

בין בני היכלא קדישא דרבינו הבעל-שם-טוב הקדוש זי"ע, בלטה דמותו הרוממה של תלמידו המובהק ומחוננו - הרה"ק רבי נחמן מהארדענדקא, שרבו הקדוש כתב עליו "נאמן ביתי", וידוע שאף התייעץ עמו רבות.

ובאגרת ששלח המגיד הגדול הרבי רבי בער ממעזריטש לרבו הבעש"ט הקדוש כתוב לאמר: "האמת אני ולא אבוש, כי רואה אני סימן טוב בתלמידו המוכ"ז הרב ה'ק' מוהר"ן נ"י מארדענדקא, כי הוא צדיק וקדוש, ורבו לא כל-שכן, הוא תלמידו בעצמו נפח בי רוח חיים".

אם הבנים שמחה

בספר "נאמנים ונחמדים" (סיפורי צדיקים שנשמעו מפי מו"ז הגה"צ רבי יעקב רוטנר זצ"ל מחליטה) כתוב לאמר:

"מעשה באלמנה אחת, כשרה וצדקנית (יש אומרים כי היא היתה אחותו של המגיד הרה"ק רבי יחיאל מיכל מזלאטשוב), אשר ביקשה להינשא לאיש צדיק וירא אלוקים. שדכן אחד הציע את שמו של הרה"ק רבי נחמן, וההצעה הוטבה בעיניה.

אך כאשר הציעו את דבר השידוך לפני רבי נחמן, הודיע ואמר, כי דורש הוא תנאים קשים בנת זוגו. ואשה זו שצדקנית היתה שלחה לאמר, כי מוכנת היא על אף התנאים הקשים, שכן עז רצונה לזכות בבעל קדוש שכזה.

הודיע רבי נחמן, כי התנאי הראשון שהיוו דורש הוא לערוך את החופה ואת הנישואין אצלו, ותיכף אחר כלות ימי ה'שבע-ברכות' ברצונו לצאת מן הבית, וכמעט שלא שיהה בבית, אלא לעתים רחוקות. והוסיף על כל תנאים נוספים, דומים. קיבלה האשה עליה את הכל, אף אף היא התנתה וביקשה הימנו, שיבטיח שיהיה להם בן זכר.

ואכן, החתונה נחגגה בשעה טובה ומוצלחת, ותיכף אחר ימי השמחה העזבו רבי נחמן את מעונו ונדד לבדו בעולם, לתקן עולם במלכות השי"ת. מפעם לפעם היה חוזר לביקור קצר בביתו.

כעבור תקופה פנתה אשתו הרבנית אל רבינו הבעל-שם-

עטרות של שבליים פלאות ופריאות

זכות אבות - שני צדדים למטבע

יִצְחָק קָרַח בֶּן יִצְחָק בֶּן קָהָת בֶּן לֵוִי וְגו' (טו. א.).

וברשי"י: "ולא הזכיר בן יעקב שבקש רחמים על עצמו שלא יזכר שמו על מחלוקתם וכו', והיכן נזכר שמו על קרח בהתיחסם על הדוכן" וכו'.

בזמירות "לעטר פתורא" (זיקוב), בקונטרס "מראש צורים" מובא הסיפור דלהלן:

"אין רצוני לקבל תלמידים מיוחסים" - קרא הרה"ק הרבי רבי אלימלך מליזענסק לעבר האברן הצעיר בן של קדושים, אשר בא לחסות בצל כנפיו ולא רצה דברו לשלום. אלא שהאברן שפיקח היה, לא הרפה ממנו, וישא קולו ויבר, ואף השכיב את עצמו על הארץ בפישות ידים ורגלים, כשהוא מתחנן על נפשו: "וכי מה אשם אני כי נולדתי לאמי המיוחסת?!"

לשמע הדברים היוצאים מן הלב אורו פני הצדיק, והוא צירף את הצעיר לחבר תלמידיו המובהקים, עד כי גדל והיה ליחיד בדורו בחכמת אלקים, הוא מרן רבינו ה'ק' מראפשיץ.

באותה שעה פתח הצדיק ואמר את הדברים שהובאו בספרו הקדוש נועם אלימלך (בפרשנות):

"... ויִקַּח קָרַח בֶּן יִצְחָק בֶּן קָהָת בֶּן לֵוִי" (במדבר טו. א.), פירש רש"י: "ולא הזכיר בן יעקב שביקש כו', והיכן נזכר שמו על קרח בהתיחסם על הדוכן, ויש לדקדק על קושיות רש"י ז"ל והיכן

אה"ו), ולמעלה בקודש מגזע תרשישים, אמרו לו: 'לשוא כל עמלק חבורנו, כי הרבי אמר, כי מיוחס אי אפשר לו להיות חסיד, לכן הטוב הוא שתשוב לביתך'. אבל הוא לא פנה אל דבריהם, אך בקרב לבו היה דואג ומתאנח על גורלו אשר הוא נדחה מעל עדת החסידים.

"והמשיך דרכו לבוא להיכל קדשו של הרבי רבי אלימלך זצ"ל, ובדרכו על מפתח הבית פרץ בכי רב ויתעלף, ויהי כאשר שב רוחו שאלו הרבי לשלום, ויקרב ויאמר 'מה פשעי ומה חטאתי שנולדתי אצל הרבנית מלינסק? הכי שאלו אותי, אם היו שואלין אותי ברור לי כשמש שהייתי בוחר להיות נולד אצל איזו זיצערקע - היינו האשה היושבת בשוק למכור סחורתה - כדי שאוכל להיות חסיד והייתי מוותר על כל היחוס, ולמה זה איגרע לבלתי הקרב בדרך הקודש הזה דרך החסידות?'. והרבי ר' אלימלך התפלל על דבריו וישאלוהו מאי האי דקמך, ויאמר, אמרו לי משמיה דמר דמיוחס אי אפשר לו להיות חסיד, ויאמר לו הרבי רבי אלימלך: 'אברך! לא נאמר לך הדברים כהווייתו, כי לא כך אמרתי שאי אפשר למיוחס להיות חסיד, רק שקשה על המיוחס להיות חסיד, אבל המיוחס אשר חפץ וחושק לדרך הקודש הזה, אדרבה זכות אבותיו מסייעתו לעלות בהר ד' במדרגות גבוהות ורמות'. ופירש אז בטעם הזה את דברי רש"י ז"ל ויש פרשת קרח ב'ן יצחק ב'ן קהת ב'ן לוי - ולא הזכיר בן יעקב, שביקש רחמים על עצמו שלא יזכר שמו על מחלוקתם, והיכן נזכר שמו, בהתיחסם על הדוכן'..."

כו, מה היה קשה אם לא היה נזכר שמו בשום מקום. ויש לפרש, שרש"י ז"ל כיון כקושיתו להורות לנו דבר גדול, כי היה קשה לרש"י בהפסוק מה לנו ליחוסו ב'ן יצחק' כו', אלא פירושו הוא, שלקח את היחוס הזאת למחלוקתו וחלק עליהם מחמת יחוסו, ולא זכר את יחוס של יעקב במחלוקתו שביקש כו'. ושורש הדבר, שזכות אבות הוא דבר גדול ועומדת לו לאדם בשעה שהוא רוצה לעבוד את ד' שיהיה לו סייעתא מן השמים לעשות המצוה בשלימות, וזאת אינו אלא כשלא לקח מעלת היחוס לצד אחר, אזי בודאי עומדת לו לעבודת הבורא. וזה שפירש רש"י 'ולא הזכיר בן יעקב', וכיון שלא נזכר שמו על המחלוקת אזי בודאי שזכר שמו לעבודת הבורא, והיכן נזכר שמו ומפרש שזכר שמו על הדוכן, והבן".

אותו סיפור - פשוט ופשוט - פירש פנחס) בשם אביו הרה"ק רבי שלמה מבאבוב, חתן רבינו הרה"ק רבי אליעזר מדזיקוב, רבי שלמה סיפר על חותנו - זקנו מר"ן מראפשיץ: "אשר בימי עלומי, בעת נשא לבו אותו לחסות תחת צל קודש הקדשים הרבי ר' אלימלך מליזענסק זצ"ל, וכיתת את רגליו וילך מעיר לעיר הלך ונסוע לליזענסק, ובכל מקום עברו היה פונה לבית המדרש של החסידים. והיה בדרך ויפגעו בו חברות חסידים המולכים לקבל פני רבם והתחבר להם, והיה כאשר נודע להם שהוא בן הגאבד"ק לינסק (הרה"ק רבי מנחם מענדל מלינסק זי"ע), ונכד הגאון ר' יצחק'ל האמבורגער (הגה"ק רבי יצחק הלוי הורוויץ זי"ע אבדיק